

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 194/2021-100

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 79/2014, rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 4 T 79/2014 z 13. apríla 2015, uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 2 To 67/2015 z 25. novembra 2015 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Tdo 29/2019 z 10. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
2. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 79/2014, práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom okresného súdu č. k. 4 T 79/2014 z 13. apríla 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 To 67/2015 z 25. novembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

č. k. 6 Tdo 29/2019 z 10. júna 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“, spolu len „napadnuté rozhodnutia“) a porušenia čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 7 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu a najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Ďalej sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nariadil najvyššiemu súdu prepustiť ho na slobodu a priznal mu finančné zadostučinenie vo výške 12 300 eur. Sťažovateľ zároveň žiada, aby mu z dôvodu jeho nemajetnosti a nedostatku finančných prostriedkov na zabezpečenie právneho zástupcu ústavný súd ustanovil právneho zástupcu na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých rozhodnutí vyplýva nasledovný stav vecí:

3. Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ uznaný za vinného zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona a bol odsúdený podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 5 Trestného zákona na trest odňatia slobody 7 rokov, podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bola sťažovateľovi uložená povinnosť nahradiť poškodenému škodu vo výške 750 eur. Okresný súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že vina sťažovateľa bola preukázaná priamymi, ako aj nepriamymi dôkazmi. Výpoveď priameho svedka [REDAKOVANÉ], ktorú súd vyhodnotil ako vierohodnú, korešpondovala s výpoveďou nepriamych svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Z listinného dôkazu, výpisu z osobného účtu poškodeného [REDAKOVANÉ], považoval súd za preukázaný výber finančnej hotovosti 300 eur z bankomatu, ktorý bol poškodeným vykonaný 22. decembra 2013, po ktorom nasledoval presun do domu [REDAKOVANÉ], kde sťažovateľ od poškodeného žiadal sumu 350 eur, ktoré si poškodený odišiel domov požičať od svojho otca, a preto v súlade s týmito skutočnosťami súd upravil skutkovú vetu popísanú v obžalobe. Výpoveď priameho svedka [REDAKOVANÉ], ktorý na hlavnom pojednávaní zmenil svoju výpoveď v prospech sťažovateľa, súd vyhodnotil ako účelovú a ako snahu pomôcť svojou výpoveďou sťažovateľovi, s ktorým je v priateľskom vzťahu. Tvrdenie tohto svedka, že jeho výpoveď bola vynútená fyzickým nátlakom, považoval okresný súd za nelogickú a ničím nepreukázanú, pretože o takomto konaní nestotožnenej osoby ani v jednej z troch výpovedí vyšetrovateľovi nič neuviedol, resp. v prípade, ak by táto skutočnosť nebola zachytená v zápisnici, nežiadal o jej doplnenie alebo o zmenu, ak s obsahom zápisnice nesúhlasil. Navyše, výpoveď tohto svedka bola vo viacerých podrobnostiach rozporná aj s výpoveďou samotného sťažovateľa a poškodeného. Vyhodnotením všetkých na hlavnom pojednávaní vykonaných dôkazov v súlade so zásadou trestného konania, teda jednotlivo aj v ich súhrne, súd dospel k záveru, že skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba, sa stal tak, ako jeho vznik a priebeh je uvedený vo výrokovvej časti rozsudku a spáchal ho sťažovateľ. Zároveň považoval okresný súd za preukázané, že sťažovateľ spáchal trestný čin použitím nátlaku, keď na jeho spáchanie použil proti poškodenému psychické násilie, ktoré v prejednávanej veci je charakterizované hrozbou fyzického násillia spočívajúce vo vyjadreniach sťažovateľa o chlapcoch čakajúcich pri družstve, ktorí v prípade, že poškodený nesplní jeho požiadavku, ho odvezú na nekonkretizované miesto, a zároveň svoju hrozbu zdôraznil aj ukázaním pištole zastrčenej za pásom nohavíc. Okresný súd sa vysporiadal aj s návrhmi sťažovateľa na doplnenie dokazovania záznamom z kamerového systému z obce [REDAKOVANÉ], ktorým by bolo vyvrátené tvrdenie

o odovzdávaní peňazí, vypočutím svedkov [REDACTED] a [REDACTED], výpoveďou ktorých malo byť preukázané, že sťažovateľ pre poškodeného vybavoval prácu a výpismi z telefónnych čísiel sťažovateľa. Súd návrhy sťažovateľa na doplnenie dokazovania ako nedôvodné odmietol s odôvodnením, že zo samotného výpisu hovorov z telefónneho čísla sťažovateľa by bolo možné preukázať iba množstvo telefonických kontaktov medzi obžalovaným a poškodeným, ale nie obsah hovorov, a svedkovia [REDACTED] a [REDACTED] neboli priamymi ani nepriamymi svedkami skutku a ich vypočutie súdom k „*v्यavovaniu práce pre poškodeného*“ súd pre rozhodnutie vo veci nepovažoval za potrebné, pretože uveril výpovedi svedka [REDACTED], potvrdenej aj svedkom [REDACTED], ktorý jednoznačne uviedol, že v kritickom čase mal prácu zabezpečenú a nemal záujem o žiadnu inú prácu. Zabezpečenie kamerového záznamu z Obecného úradu [REDACTED] bez bližšieho označenia miesta osadenia súd taktiež nepovažoval za dôvodný návrh. Navyše, odovzdanie peňazí obžalovanému po ich vybratí z bankomatu potvrdil vo svojej výpovedi aj svedok [REDACTED].

4. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom namietal predovšetkým jednostranné vyhodnotenie dôkazov v jeho neprospech, nesprávne zistenie skutkového stavu veci, nevykonanie sťažovateľom navrhnutých dôkazov a nevysporiadanie sa s rozporom vo výpovediach poškodeného. Zároveň poukázal na manipulovanie výpovedí svedkov v jeho neprospech vyšetrovateľom v prípravnom konaní.

5. O odvolaní sťažovateľa rozhodol krajský súd napadnutým uznesením č. k. 2 To 67/2015 z 25. novembra 2015 tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd uviedol, že po preskúmaní predloženého spisového materiálu a vykonaní verejného zasadnutia dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie zákonným spôsobom, náležite zistil skutkový stav veci v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie o podanej obžalobe tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 2 ods. 10 Trestného poriadku, a skutkové zistenia uvedené vo výroku o vine napadnutého rozsudku sú v súlade s vykonanými dôkazmi. Krajský súd ďalej uviedol, že okresný súd v napadnutom rozsudku v dostatočnom rozsahu uviedol svoje úvahy, akými sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, s ktorými aj odvolací súd súhlasí, keďže pri tomto hodnotení postupoval v súlade so zásadami vyplývajúcimi z ustanovenia § 2 ods. 12 Trestného poriadku, preto na ne v podrobnostiach len poukázal. Podľa názoru krajského súdu súd prvého stupňa dôsledne preveroval obhajobu sťažovateľa a dôkazy svedčiace v jeho prospech i neprospech, tieto dôkazy zákonným spôsobom vyhodnotil a dospel k správny skutkovým a právnym záverom. Z vykonaného dokazovania krajský súd nemal pochybnosti o tom, že sťažovateľ spáchal predmetný skutok, z ktorého je usvedčený výpoveďou poškodeného [REDACTED], ktorý vo všetkých svojich výpovediach popísal priebeh skutku podrobne a až na malé odchýlky i zhodne. K obrane sťažovateľa, že nebolo vo veci preukázané, že by mal 22. decembra 2013 pri stretnutí s poškodeným zbraň, krajský súd skonštatoval, že o zbrani vypovedal poškodený [REDACTED] od začiatku trestného stíhania, a to už v úvodných výsluchoch, ako aj pri konfrontácii so sťažovateľom v prípravnom konaní a tiež na hlavnom pojednávaní, keď výslovne uvádzal, že sťažovateľ mu ukázal zbraň, ktorú mal za pásom, i keď je pravdou, že ju nevedel popísať, no jej existenciu v každej svojej výpovedi potvrdil. Na hlavnom pojednávaní tiež uviedol, že zbraň mu sťažovateľ ukázal tak, že si odokryl bundu, resp. vestu, ktorú mal na sebe, a zbraň mal za pásom nohavíc, pričom pri odstraňovaní rozporov z prípravného konania, kde si skutočnosť lepšie pamätal,

uviedol, že na týchto skorších výpovediach trvá a iba pre odstup času si na detaily nepamätal. Keďže poškodený videl u sťažovateľa zbraň za pásom, mohol mať obavu, že môže byť zbraň sťažovateľom i použitá. Krajský súd poukázal na to, že existenciu zbrane potvrdil i svedok [REDAKOVANÉ], ktorému túto skutočnosť z dôvodu obavy o svoj život oznámil poškodený [REDAKOVANÉ], ktorý tiež potvrdil, že v čase, keď mu poškodený o skutku hovoril, nevedel ani meno sťažovateľa, keďže pravú totožnosť páchatel'a zistil až on na základe skutočností, ktoré mu poškodený oznámil. Zo zistených skutkových okolností je zrejmé, že poškodený do 22. decembra 2013 sťažovateľa nepoznal, a preto nemal ani dôvod a motív krivou výpoveďou sťažovateľovi škodiť a krivo ho obviniť zo spáchania trestného činu, ako sa bráni sťažovateľ. Na základe vyhodnotenia všetkých skutočností podľa krajského súdu nie je dôvod neveriť poškodenému a spochybňovať jeho výpoveď, a to napriek skutočnosti, že svedok [REDAKOVANÉ] zbraň u sťažovateľa nevidel, keďže poškodený uvádzal, že zbraň mu sťažovateľ ukázal pri bankomate v čase, keď sa svedok nachádzal niekoľko metrov za sťažovateľom, takže ju ani vidieť nemohol. Všetky tieto skutočnosti viedli odvolací súd k záveru, že skutok sa stal tak, ako je uvedený v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa, a že obrana sťažovateľa je účelová a vyvrátená výpoveďami poškodeného [REDAKOVANÉ] a svedkov [REDAKOVANÉ] z prípravného konania, [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a tiež záznamom o výbere hotovosti vo výške 300 eur z osobného účtu [REDAKOVANÉ] vedeného v Slovenskej sporiteľni z bankomatu nachádzajúceho sa vo [REDAKOVANÉ] 22. decembra 2013 o 22:23:57 h. K výpovedi svedka [REDAKOVANÉ] z hlavného pojednávania, v ktorej uvádzal, že k obsahu svojej výpovede pred vyšetrovateľom, kde vypovedal zhodne ako poškodený a usvedčoval sťažovateľa zo spáchaného skutku, bol donucovaný príslušníkom polície, krajský súd uviedol, že táto skutočnosť nebola preukázaná ani vypočutím vyšetrovateľa [REDAKOVANÉ], ktorý predmetný výsluch svedka vykonal. Naopak, výpoveďou vyšetrovateľa bolo jednoznačne potvrdené, že výsluch svedka [REDAKOVANÉ] prebehol zákonným spôsobom, bez použitia akéhokoľvek nátlaku alebo donútenia, a keďže výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] z prípravného konania bola vykonaná bezprostredne po spáchaní skutku, keď ešte u svedka pretrvávali zažité emócie z prežitej udalosti a táto výpoveď korešponduje s ostatnými vo veci vykonanými dôkazmi, v ktorej okrem iného svedok uviedol, že i od neho požadoval sťažovateľ z rovnakého dôvodu hotovosť vo výške 200 eur, ktorú sťažovateľovi v daný večer i vyplatil, súd na ňu pri hodnotení dôkazov prihliadal. Naopak, výpoveď tohto svedka z hlavného pojednávania v prospech sťažovateľa vykonanú so značným odstupom času od spáchania skutku považoval odvolací súd za účelovú, vykonanú v snahe napomôcť sťažovateľovi ako svojmu kamarátovi, o čom svedčí i vyjadrenie poškodeného [REDAKOVANÉ], že ho mal tento svedok počas prípravného konania osloviť, aby stiahol trestné oznámenie proti sťažovateľovi. Krajský súd tak jednoznačne vyvodil záver, že vina sťažovateľa bola vykonanými dôkazmi preukázaná, a preto považoval odvolací súd obhajobu sťažovateľa za nedôvodnú. Krajský súd uzavrel, že výrok napadnutého rozsudku okresného súdu ako i právna kvalifikácia skutku ako zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona plne zodpovedá výsledkom vykonaného dokazovania, keďže bolo preukázané, že sťažovateľ od poškodeného pod hrozbou násillia požadoval finančné plnenie a súčasne čin spáchal závažnejším spôsobom konania so zbraňou v zmysle ustanovenia § 138 písm. a) Trestného zákona, poukazujúc na ustanovenie § 122 ods. 3 Trestného zákona.

6. Uznesenie krajského súdu č. k. 2 To 67/2015 z 25. novembra 2015 napadol sťažovateľ dovolaním, ktoré najvyšší súd uznesením č. k. 6 Tdo 29/2019 z 10. júna 2020 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Proti napadnutým rozhodnutiam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej vznáša viaceré námietky proti postupu okresného súdu a napadnutým rozhodnutiam v záhlaví označených všeobecných súdov, ktoré možno zhrnúť nasledovne. Sťažovateľ poukázal na procesne nepoužiteľné výpovede svedkov, ktoré boli vykonané pred vznesením obvinenia sťažovateľovi, na nezákonné výpovede svedkov vykonané po vznesení obvinenia, o ktorých však nebol upovedomený napriek tomu, že o to žiadal, na nezákonnú konfrontáciu vykonanú medzi sťažovateľom a poškodeným a na zápisnicu z výsluchu sťažovateľa po vznesení obvinenia, ktorú odmietol podpísať pre uvedenie nepravdivých skutočností v nej zo strany vyšetrovateľa. Na základe dokazovania vykonaného v prípravnom konaní nezákonným spôsobom tak podľa názoru sťažovateľa nemožno prihliadať ani na tie časti výpovedí svedkov vykonaných okresným súdom na hlavnom pojednávaní, v rámci ktorých reagovali na svoje výpovede z prípravného konania pri odstraňovaní vzniknutých rozporov, keďže tieto dôkazy sú procesne nepoužiteľné v konaní pred súdom. Na základe nezákonne vykonaného dokazovania tak okresný súd a krajský súd ustálili výrok o vine sťažovateľa. Sťažovateľ namieta aj nevykonanie obhajobou navrhovaných dôkazov, predovšetkým vyžiadanie kamerového záznamu a neodôvodnenie zamietnutia návrhov sťažovateľa na vykonanie dokazovania.

8. Sťažovateľ vyčíta okresnému súdu a krajskému súdu vyvodenie nesprávnych skutkových záverov z vykonaného dokazovania v otázke spáchania skutku sťažovateľom so zbraňou, a teda porušenie zásady zákazu deformácie dôkazu, a tiež nezohľadnenie dôkazov svedčiacich v prospech sťažovateľa, čím došlo k porušeniu zásady náležitého zistenia skutkového stavu veci v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku.

9. Krajský súd podľa mienky sťažovateľa porušil zásadu ústnosti a bezprostrednosti trestného konania tým, že neumožnil vypočuť svedka [REDAKOVANÉ], čím bolo sťažovateľovi odňaté právo na kontradiktórny výsluch a porušené jeho právo na obhajobu. V súvislosti s vykonaním výsluchu tohto svedka namieta, že aj zo strany okresného súdu mu bola odňatá možnosť kontradiktórnym spôsobom tohto svedka vypočuť, keď sa domáhal jeho vypočutia na hlavnom pojednávaní ako prvý v poradí, čo mu nebolo umožnené. Namieta aj nezákonnosť výsluchu svedka vyšetrovateľa [REDAKOVANÉ], ktorý sa mal vyjadrovať k spôsobu a priebehu vykonania výsluchu svedka [REDAKOVANÉ] v prípravnom konaní, ktorú vidí v tom, že postavenie orgánu činného v konkrétnom trestnom konaní je nezlučiteľné s postavením svedka v rovnakej veci. Predmetom námietky sťažovateľa je aj výsluch svedka [REDAKOVANÉ] zo strany súdu, ktorého výsluch navrhol prokurátor vykonať na hlavnom pojednávaní, na ktorom bol svedok vypočutý bez toho, aby sa obhajoba mohla na tento výsluch pripraviť. Sťažovateľ vidí pochybenie okresného súdu aj v nesprávnej protokolácii výsluchov svedkov, pri ktorých nie sú zaznamenané otázky prokurátora a súdu.

10. Sťažovateľ prezentuje presvedčenie, že najvyšší súd sa napadnutým uznesením odklonil od ustálenej judikatúry najvyššieho súdu, „*odmietol stabilizovanú výkladovú prax, čím vznikol extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním, skutkovými a právnymi zisteniami*“, a to v súvislosti s posúdením naplnenia znaku kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. Z vykonaného dokazovania nebolo podľa sťažovateľa preukázané spáchanie trestného činu so zbraňou, a keďže neboli naplnené obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, domáha sa zmeny právnej kvalifikácie skutku.

11. Vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť tým, že okresný súd dovolanie podané sťažovateľom 14. novembra 2018 predložil najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní 9. mája 2019.

12. Sťažovateľ tiež uviedol, že z verejného zasadnutia na krajskom súde vykonaného 25. novembra 2015 nebol vyhotovený zvukový záznam, hoci v zmysle § 61a Trestného poriadku mal byť vyhotovený, keďže na ňom bolo vykonávané dokazovanie čítaním listín, a tak považuje dokazovanie vykonané na tomto verejnom zasadnutí za vykonané v rozpore so zákonom. V tejto súvislosti poukázal aj na nezrovnalosti v obsahu zápisníc z hlavných pojednávaní a verejného zasadnutia. Najvyšší súd sa uvedeným pochybením krajského súdu, na ktoré sťažovateľ poukázal v dovolaní, nezaoberal, nedal odpovede na podstatné argumenty sťažovateľa uvedené v ním spísaných doplneniach podaného dovolania, z tohto dôvodu je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu formalistické a arbitrárne.

13. Rovnako sa ani krajský súd nezaoberal argumentmi sťažovateľa a len „*formalisticky prevzal*“ napadnutý rozsudok okresného súdu.

14. Okresnému súdu sťažovateľ vytkol aj to, že v jeho postupe absentuje procesný úkon, predbežné pojednanie obžaloby podľa § 243 Trestného poriadku.

15. Z dôvodu nedostatočne a nesprávne vykonaného dokazovania, nevysporiadania sa s námietkami a návrhmi obhajoby, svojvoľnej interpretácie a aplikácie noriem trestného práva, neprihliadnutia na zásadu „*in dubio pro reo*“ sú napadnuté rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu poznačené takými zásadnými vadami, ktoré odôvodňovali prelomenie ich právoplatnosti a ich zrušenie napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

16. Predmetom tejto časti ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 79/2014 pri predkladaní dovolania podaného sťažovateľom 14. novembra 2018 proti uzneseniu krajského súdu č. k. 2 To 67/2015 z 25. novembra 2015

najvyššiemu súdu. Sťažovateľ dôvodí, že okresný súd sa dopustil prietáhov tým, že dovolanie predložil najvyššiemu súdu až 9. mája 2019, teda po takmer šiestich mesiacoch.

17. Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vymedzil ústavný súd vo svojej skoršej judikatúre tak, že „účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu“ (pozri II. ÚS 26/95). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa tak ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú.

18. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06). Táto prax ústavného súdu bola odobrená aj Európskym súdom pre ľudské práva vo viacerých konaniach vedených proti Slovenskej republike (napr. Obluk proti Slovensku z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11, bod 61, resp. Mazurek proti Slovensku z 3. 3. 2009, k sťažnosti č. 16970/05).

19. Zo samotnej ústavnej sťažnosti a z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že v čase podania tejto ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bolo už o dovolaní sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu č. k. 6 Tdo 29/2019 z 10. júna 2020 rozhodnuté a toto rozhodnutie bolo sťažovateľovi 9. júla 2020 aj doručené. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že v čase podania ústavnej sťažnosti už bola právna neistota sťažovateľa v predmetnej veci predloženia dovolania na rozhodnutie dovolaciemu súdu odstránená.

20. Svoju úlohu tak ústavný súd v tomto prípade nenachádza, keďže v čase podania ústavnej sťažnosti zásah netrval a právna neistota sťažovateľa bola odstránená. Na základe uvedeného nezostávalo ústavnému súdu iné, než odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

III.2. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu:

21. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pritom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

22. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám v konkrétnom prípade je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

23. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

24. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti rozsudku okresného súdu č. k. 4 T 79/2014 z 13. apríla 2015 opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, ktorý v prípade zistenia zásahu prvostupňového súdu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa (či už svojím rozhodnutím alebo postupom) bol zároveň povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu.

25. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.3. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

26. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie ním v ústavnej sťažnosti označeného práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím odvolacieho súdu, ku ktorému malo v súhrne dôjsť použitím nezákonných dôkazov vykonaných v trestnom konaní, učením nesprávnych skutkových záverov zo zisteného skutkového stavu veci, zamietnutím návrhov obhajoby na vykonanie dokazovania, nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku, nevyhotovením zvukového záznamu z verejného zasadnutia o odvolaní a nevysporiadaním sa s argumentmi sťažovateľa uvedenými v odvolaní zo strany krajského súdu, ústavný súd poznamenáva, že tieto námietky tak, ako ich formuloval v ústavnej sťažnosti sťažovateľ, predniesol v rovnakom rozsahu aj v dovolaní, o ktorom konal a rozhodoval najvyšší súd. Aj v tomto prípade tak právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na už uvedený princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 *in fine* ústavy.

27. Aj keď dovolanie sťažovateľa bolo uznesením najvyššieho súdu odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, keďže bolo zrejmé, že neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, podľa názoru ústavného súdu sa dovolací súd ochrane práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie venoval v takej miere, ktorá splnila všetky atribúty pre naplnenie podstaty, účelu a významu princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda v takom rozsahu, pre ktorý bolo možné prijať záver, že v súvislosti s touto časťou ústavnej sťažnosti existuje dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.4. K namietanému porušeniu čl. 17 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) a čl. 7 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

28. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti napokon namieta porušenie ním označených práv aj uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie sťažovateľa odmietnuté, pretože neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

29. Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti v prvom rade zdôrazňuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok v rámci trestného konania je spôsobilé privediť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, keď je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa. Z tohto hľadiska ústavný súd vo svojej judikatúre dlhodobo v plnom rozsahu akceptuje, že najvyšší súd ako súd dovolací nie je už z dôvodu zákonného vymedzenia dovolacích dôvodov (§ 371 Trestného poriadku) predurčený na úplný prieskum rozsudkov nižších súdov činných v rámci trestného konania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, neustanovil by katalóg dovolacích dôvodov. Už samotné chápanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku preto ospravedlňuje reštriktívny prístup najvyššieho súdu k dovolacím dôvodom (napr. IV. ÚS 294/2010).

30. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

31. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou zdôrazňuje, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Žiadne z ustanovení ústavy alebo zákona o ústavnom súde neopravňuje ústavný súd ako súdny orgán ochrany ústavnosti zastupovať alebo nahrádzať činnosť všeobecných súdov v trestných veciach tak, ako to ústava v čl. 142 ods. 1 zveruje do kompetencie všeobecných súdov (I. ÚS 209/2019). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej

moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

32. Ústavný súd preto v medziach svojich právomocí vykonal prieskum dôvodov rozhodnutia najvyššieho súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľom uvedených práv zaručených mu ústavou a dohovorom, ktorých porušenie namieta, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu vzhľadom na právne relevantnú argumentáciu sťažovateľa (prezentovanú v dovolaní) a súčasne ústavnú súladnosť interpretácie právnej úpravy, ktorú konajúci súd vo veci sťažovateľa aplikoval, inými slovami, ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia.

33. Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že v reakcii na argumentáciu sťažovateľa v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a k dovolacím námietkam subsumovaným pod tento dovolací dôvod týkajúcim sa neodôvodnenia zamietnutí návrhov obhajoby na doplnenie dokazovania zo strany súdov, nevykonania dôkazov v prospech obvineného, porušenia kontradiktórnosti výsluchu poškodeného [REDAKOVANÉ] a protizákonnosti výsluchov svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], najvyšší súd uviedol, že uvedené námietky nepredstavujú porušenie práva sťažovateľa na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku môže byť naplnený len v takom prípade, ak zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné (teda nie akékoľvek, resp. nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu zakladá daný dovolací dôvod). V danej spojitosti najvyšší súd zdôraznil, že pod zásadným porušením práva na obhajobu možno rozumieť stav, ak došlo v trestnom konaní k pochybeniu, ktoré malo, resp. mohlo mať vplyv na konečný výsledok tohto konania. Pri posudzovaní, či bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne okolnosti prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako i vo vzájomných súvislostiach. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukázal na vyjadrenie prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra k dovolaniu (ďalej len „okresná prokuratúra“), v ktorom sa vysporiadal s námietkami sťažovateľa, a najvyšší súd sa s týmto vyjadrením stotožnil a odkázal naň. V predmetnom vyjadrení okresná prokuratúra uviedla, že návrh na zabezpečenie záznamu z kamery bankomatu v obci [REDAKOVANÉ], ktorým malo byť vyvrátené tvrdenie o odovzdávaní peňazí, sťažovateľ podal ešte v prípravnom konaní a vyšetrovateľ tento návrh obvineného zamietol. Dôvody zamietnutia obvinenému a jemu vtedajšiemu obhajcovi zdôvodnil aj dozorujúci prokurátor okresnej prokuratúry v upovedomení č. k. 2 Pv 71/14/4403 zo 5. augusta 2014 v zmysle § 210 Trestného poriadku. Týmto návrhom na doplnenie dokazovania sa zaoberal aj okresný súd, keďže sťažovateľ aj na hlavnom pojednávaní navrhol zabezpečiť uvedený dôkaz, pričom dôvody na zamietnutie návrhu na vykonanie tohto dôkazu okresný súd uviedol na strane 8 a 9 napadnutého rozsudku. Na rovnakom mieste sa okresný súd zaoberal aj návrhom obhajoby na výsluch svedkov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorých zamietnutie náležite odôvodnil (k tomu pozri bod 3 odôvodnenia tohto uznesenia). Na uvedenom mieste zdôvodnenia napadnutého rozsudku sa okresný súd zaoberal aj pôvodne navrhnutým výsluchom svedka [REDAKOVANÉ] a vykonaním konfrontácií

medzi ženou menom [REDAKOVANÉ] a sťažovateľom, poškodeným a svedkom [REDAKOVANÉ] a uviedol aj dôvody, pre ktoré nerozhodol o týchto návrhoch na vykonanie dokazovania (sťažovateľ na nich pri záverečných návrhoch netrval). Okresný súd sa v napadnutom rozsudku taktiež zaoberal aj hodnotením výpovede [REDAKOVANÉ], ktorého vypočúval iba k okolnostiam výsluchu svedka [REDAKOVANÉ], ktorým v súlade § 2 ods. 10 Trestného poriadku preveril skutočnosti uvádzané svedkom [REDAKOVANÉ] týkajúce sa jeho výsluchov v prípravnom konaní. Týmito skutočnosťami sa zaoberal aj krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia, pričom sa stotožnil s postupom okresného súdu. Najvyšší súd tiež skonštatoval, že hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstávam sťažovateľa, nepredstavuje porušenie jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a že ide o skrytú formu vyjadrenia záujmu sťažovateľa, aby boli vykonané dôkazy vyhodnotené v jeho prospech. Najvyšší súd tak naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu nevzhladol.

34. Pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, vo vzťahu k nemu najvyšší súd poznamenal, že pokiaľ ide o porušenie zákona, najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť úspešným dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení citovaného dovolacieho dôvodu. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje. Dovolací súd skonštatoval, že na zistenie skutkového stavu v tejto veci boli súdom dôkazy vykonané zákonným spôsobom a zároveň v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku náležite vyhodnotené, a to aj vo vzťahu k namietaným výsluchom poškodeného [REDAKOVANÉ] a svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] i [REDAKOVANÉ]. K námietke sťažovateľa, že krajský súd nevyhotovil zvukový záznam verejného zasadnutia z 25. novembra 2015, najvyšší súd poukázal na to, že k porušeniu ustanovenia § 61a Trestného poriadku nedošlo vzhľadom na nevykonávanie dokazovania na predmetnom verejnom zasadnutí. Zároveň najvyšší súd dal do pozornosti, že toto zákonné ustanovenie sa stalo účinným 17. apríla 2015, teda až po vyhlásení rozsudku súdu prvého stupňa. Dovolací súd zároveň dodal, že priebeh hlavných pojednávaní pred okresným súdom a verejného zasadnutia krajského súdu vyplýva zo zápisníc, ktoré sa nachádzajú v spisovom materiáli. Ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nebol naplnený.

35. Sťažovateľ uplatnil v podanom dovolaní aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať ani meniť. Najvyšší súd zdôraznil, že z uvedeného ustanovenia, ako aj z inštitútu dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinštančné. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia

o existencii dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať. Inými slovami, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní, pozri § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd zdôraznil, že ho nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Z kontextu uvedeného potom tvrdenia sťažovateľa, ktoré smerovali len k nesprávnosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov, najvyšší súd považoval za také, ktoré stoja zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ako i akéhokoľvek iného uplatniteľného dovolacieho dôvodu, a preto sa nimi nie je potrebné ďalej zaoberať. Pokiaľ ide o právne posúdenie konania sťažovateľa, najvyšší súd sa v plnom rozsahu stotožnil s právnou kvalifikáciou skutku vykonanou súdmi nižšieho stupňa a rovnako nezistil pochybenie súdov nižšieho stupňa ani pri ukladaní trestu.

36. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj ústavným súdom vyžiadanej dokumentácie (dovolanie, doplnenie dovolania, vyjadrenie okresnej prokuratúry k dovolaniu, napadnutý rozsudok okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu) vo väzbe na obsah sťažnostnej argumentácie sťažovateľa dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti, svojvôle alebo arbitrárnosti. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu poskytol náležitú, logickú a presvedčivú odpoveď na všetky podstatné dovolacie námietky sťažovateľa a jeho záver o nenaplnení sťažovateľom označených dovolacích dôvodov nemožno hodnotiť ako taký, ktorý by popieral zmysel a účel zákonných ustanovení vzťahujúcich sa na dovolacie konanie, a preto jeho rozhodnutie možno považovať za ústavne konformné.

37. Ústavný súd ďalej konštatuje, že v ústavnej sťažnosti uplatnená argumentácia sťažovateľa je len opakovaním časti jeho predchádzajúcej dovolacej argumentácie, v rámci ktorej okrem iného polemizuje so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodneniach rozhodnutí prvostupňového a druhostupňového súdu, a je výlučne výrazom jeho odlišného skutkového a právneho hodnotenia veci, aké zastávajú všeobecné súdy, do posúdenia ktorého ústavný súd nie je ani oprávnený, ani povinný vstupovať (m. m. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010).

38. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ namieta aj to, že najvyšší súd nedal odpovede na podstatné argumenty sťažovateľa uvedené v ním spísaných doplneniach podaného dovolania, ktoré bolo podané jeho právnym zástupcom. Z rozsiahlej argumentácie predostretej sťažovateľom v ústavnej sťažnosti však ústavný súd nezistil také ťažiskové námietky,

ktoré by v koncentrovanej podobe netvorili aj obsah dovolania sťažovateľa koncipovaného a podaného jeho obhajcom, keď sťažovateľ tak v predmetnom dovolaní, ako aj v ústavnej sťažnosti vo veci konajúcim súdom vyčítal, že pri svojom rozhodovaní vychádzali z nezákonne vykonaných dôkazov, zo zisteného skutkového stavu veci vyvodili nesprávne skutkové závery, nesprávne skutok právne kvalifikovali, nevyhoveli návrhom obhajoby na vykonanie dokazovania a toto rozhodnutie nedostatočne odôvodnili a nevysporiadali sa so všetkými pre vec podstatnými argumentmi sťažovateľa.

39. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, v zmysle ktorej súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných stranami konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, II. ÚS 580/2013 III. ÚS 438/2017).

40. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nesignalizuje také pochybenia, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom odpovedal na ťažiskové dovolacie argumenty sťažovateľa, o ktorých možno konštatovať, že sa zhodujú aj s predloženou sťažnostnou argumentáciou. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

41. Nad rámec odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vo vzťahu k námietke sťažovateľa o porušení práva na obhajobu tým, že výsluch svedka poškodeného [REDACTED] nebol v prípravnom konaní vykonaný kontradiktórnym spôsobom, a v tejto súvislosti k sťažovateľom označenému právnomu názoru vyjadrenému v stanovisku trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. k. Tpj 63/2009 zo 7. decembra 2009 (S 30/2010) ústavný súd uvádza, že toto stanovisko sa týka možnosti odmietnutia obžaloby a vrátenia veci prokurátorovi súdom (teda okolností predsúdneho konania), nie odsudzujúceho rozsudku. V kontexte uznania viny súdom by bolo porušením práva obvineného na obhajobu, ak by na hlavnom pojednávaní výpoveď svedka vykonaná v štádiu trestného konania pred vznesením obvinenia (nie teda, ak bol svedok znovu vypočutý aj po vznesení obvinenia s umožnením účasti obhajoby na výsluchu), bola jediným alebo rozhodujúcim dôkazom o vine obvineného (rovnako IV. ÚS 40/2020). Odhliadnuc od skutočností, že nekontradiktórnosť výsluchu poškodeného sťažovateľ nenamietal pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu ani v priebehu hlavného pojednávania pred súdom (čo v súlade s princípom subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy, limitujúceho vzťah ústavného súdu k všeobecným súdom, znamená nedostatok právomoci ústavného súdu na posúdenie takej námietky, ktorú sťažovateľ mohol účinne predniesť v konaní pred všeobecným súdom, pozn.), z napadnutého rozsudku okresného súdu a napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že rozhodujúci svedok

poškodený [REDAKOVANÉ], ale aj ďalší svedkovia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], na ktorých výpovediach okresný súd a krajský súd založili svoje skutkové zistenia, boli vypočutí v konaní pred súdom, teda sťažovateľ mal v priebehu hlavného pojednávania možnosť aj vo vzťahu k jednotlivým vypočúvaným svedkom (za dodržania zásady kontradiktórnosti) klásť otázky a uvádzať skutočnosti na svoju obhajobu. Uvedené tak bez pochyby preukazuje zachovanie práva sťažovateľa na obhajobu. Uvedený záver je v súlade s už uvádzaným stanoviskom prijatým trestnoprávnym kolégiom najvyššieho súdu, ktorý, majúc na zreteli, že aj v zmysle ustálenej štrasburskej judikatúry majú vnútroštátne orgány postupovať tak, aby v priebehu celého trestného konania bolo minimálne aspoň raz poskytnuté obvinenému právo zaručené čl. 6 ods. 1 písm. d) dohovoru (právo na kontradiktórny postup), vyslovil, že pre spravodlivé súdne konanie postačuje, aby výsluch svedka bol vykonaný v prítomnosti obvineného, resp. jeho obhajcu v konaní pred súdom, čím sa vystavuje tento dôkaz kritickej preverke.

42. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.5. K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

43. K namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy ústavný súd uvádza, že tieto jednak neobsahujú konkrétnu garanciu základného práva alebo slobody, ale v prípade čl. 2 ods. 2 ústavy ide o základné či všeobecné ustanovenie limitujúce konanie štátu, a tým i zásahy štátu vo vzťahu k nositeľom základných práv a slobôd a čl. 7 ods. 5 ústavy predstavuje prednostnú doložku v oblasti plnenia medzinárodnoprávných záväzkov Slovenskej republiky. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že porušenie článku, ktorý nezakotvuje žiadne základné právo alebo slobodu, nemožno podaním sťažnosti podľa čl. 127 ústavy namietat samostatne. Ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Iné ustanovenie uvedených právnych aktov síce možno namietat, ale vždy len v spojení s namietaným porušením základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 32/08). V kontexte uvedeného označeného ustanovenia sú spravidla porušené iba za predpokladu, že ústavný súd vysloví porušenie niektorého základného práva alebo slobody podľa druhej hlavy druhého oddielu ústavy (resp. podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy). Požiadavka na vyslovenie ich porušenia preto v prípade, ak nie je porušené niektoré základné právo sťažovateľa, je zjavne neopodstatnená.

44. Ústavný súd preto v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť aj v tejto časti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.6. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

45. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu,

ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

46. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

47. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť nie je oneskorená, nie je neprípustná ani zjavne neopodstatnená.

48. Keďže ústavný súd odmieta ústavnú sťažnosť sťažovateľa z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, ako aj z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti, je zrejme, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017).

49. Pretože nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (bod 1 výroku rozhodnutia).

50. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2021

Peter Molnár
predseda senátu